

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Iñaki Zendoia Kerejeta

*Azpeitia,
Gipuzkoa
(1935)*

Aurkibidea

Biografia

1935ean jaio zen Aratz Erreka auzoko Basajaundegi baserrian. Aita bertakoa eta ama Erraztibasokoa zituen, eta zortzi anai-arrebako sendia zuen. Eskolan, Aratz Errekan ibili zen 12 urtera arte. Gero, gau-eskolan ere bertako ibili zen apaizarekin. Afrikan egin zuen soldadutza, eta, handik itzuli zenean, basoan hasi zen lanean. Inguruko basoetan eta Frantzian ere aritua da lanean, besteak beste.

Zintak

AZP-066

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-03-09
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Baserri inguruko bideak egin zirenekoa

- **Erref:** AZP-066/002
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:03:11. **Bukatu:** 00:04:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Lehen ez zeukaten biderik baserriaren inguruan; noiz eta nork egin zituzten azaltzen du.

2. Zumarraga nahiz Azpeitira joateko ohitura

- **Erref:** AZP-066/003
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:04:54. **Bukatu:** 00:07:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Beren etxetik Azpeitira nahiz Zumarragara joaten ziren. Zumarragara iristeko zer bide egiten zuten azaltzen du. Mezara joan bitartean, azokara ere joaten ziren.</p>

3. Maiorazgoari buruzko azalpenak

- **Erref:** AZP-066/004
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:07:11. **Bukatu:** 00:08:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Maiorazkoari buruz hitz egiten du: mutil zaharrena izaten zen oro har maiorazkoa; eta mutilik ez bazegoen, alaba zaharrena.

4. Baserriko lanak: ganadua eta soroa

- **Erref:** AZP-066/006
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:09:53. **Bukatu:** 00:11:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Baserrian ganadua edukitzen zuten. Beren inguruko lurak ez ziren onak ganadua hazteko, baina ahal zutena egiten zuten. Nekazaritzan ere aritzen ziren: artoa eta garia lantzen zituzten.

5. Garia jotzeko moduak

- **Erref:** AZP-066/008
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:13:12. **Bukatu:** 00:15:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Garia nola jasotzen zuten azaltzen du. Arropa garbitzeko eta garia jotzeko tresna bera erabiltzen zuten. Afrikan soldadu egon zenean, garia jotzeko beste modu bat ikusi zuen han. Eta Nafarroan ere beste sistema bat erabiltzen omen dute.</p>

6. Errotak non-nahi

- **Erref:** AZP-066/009
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:15:09. **Bukatu:** 00:16:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Garia jo eta gero, errotara eramaten zuten. Artoa ere ehotzen zuten beste errota batean. Lehen erreka bazterretan errota ugari zeuden, eta haietako batzuk aipatzen ditu.</p>

7. Denentzako ogia baserrian

- **Erref:** AZP-066/010
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:16:30. **Bukatu:** 00:17:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Astean behin egiten zuten ogia baserrian, eta etxeko senide guztientzat iristen zen.</p>

8. Baserrien jabetza eta inguruak

- **Erref:** AZP-066/012
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:18:15. **Bukatu:** 00:19:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

<p>Baserri inguruan basoa zen dena. Inguruko baserri gehienak duke batenak ziren, baina lñakiren familiaren baserria ez, hori familiarena berea zen.</p>

Transkripzioa

- Ta bueltan esan dezu basoa zala dana?
- Bai, hombre, oin'e hala dao.
- Zuen etxen aitte ta basotik bizi zien, bason itten zuen lan?
- Bai, hamen basuen, diruik geyena hartu generalin. Etxiek hamen geyenak zien maizterrak, dukie nagusi, hamen basarri geyenak Aitzemarri eta hamen Erreztik eta etxe asko baiño, auzuen beona o bertaku o baso-jabiek.
- hau bea basarri zenena zan?
- Bertakua, bai.
- Zure aittena zan?
- Bai, bai, lehendikan hala izengo zan edo ta gero erosi're terreno dexente erosi zittuen itxurie ta baso asko zeuden ta beti're basuakin, zeakin, labrantziakin baiño diru gehiyo hartu o zeoze dukia esan dezu. Nungoa zan dukia?
- "Duque de Granada" o zer zan ba zea hori. Ta horren basarrik zin hamen, ba Oiñetzen ta Atzerrekan ta Matximentan (Matxinbentan) ta danak horrenak zien hamengo zeak, basarriyek danak geyenak, geyenak ta

onenak. Gure aitte zanak esango zizun dukiena ehizako baxtar batzuk bestalden hor Txagorri te ez dakit zein te... Bai, bai.

- Bueno, baiña zuena izan behintzat.
- Bai, kaxkarra bazan'e.
- Hoi da, zenbat urte euki lezazke honek, Basandik?
- Ez dakit, ez dakit zenbat eukiko ditun, baiño bostehun o hirurehun o arrastua da zihero, zeoze.
- Baiño bostehun buelta hortan.
- Seguru, pentsatzen det nik edo. Ez dakit. Hola beitute're ez dago ikusteik, baiño zaharra da.

9. Argia eta ura etxean jarri aurretik eta jarri ondoren

- **Erref:** AZP-066/013
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:19:57. **Bukatu:** 00:22:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argia eta ura ia beti ezagutu izan du etxean. Neguan, ura zegoenean, argi dezente izaten zuten; udan, ordea, ez. Ur gutxi zegoenean, argia beste era batzuetara lortzen zuten. Ura gertuko errekatik ekartzen zuten, harik eta 12 urte zituela etxean jarri zuten arte.

10. Baserriak eraikitze materiala

- **Erref:** AZP-066/014
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:22:02. **Bukatu:** 00:23:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Baserria egurrezkoa eta harrizkoa da. Haritza erabiltzen zen lehen etxeak eraikitze.

11. Baserriaren egitura eta antolaketa

- **Erref:** AZP-066/015
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:23:41. **Bukatu:** 00:26:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Ukuilua baserrian bertan, sukaldearen ondoan, izaten zuten lehen. Baina gerora pentsatu zen, suteak gertatzeko arriskua kontuan izanda, hobe zela aparte egotea ukuilua eta baserria. Ardiak goiko bordan edukitzen zituzten oro har. Baserriko ganbaran lastoa, belarra eta artoa gordetzen zuten.

12. Etxeko abereei ematen zieten erabilera

- **Erref:** AZP-066/016
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:26:34. **Bukatu:** 00:28:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Txahalak azokan saldu ohi zituzten. Abereekin zer egiten zuten eta janaria nola gordetzen zuten azaltzen du.

13. Eskolako garaiko oroitzapenak

- **Erref:** AZP-066/017
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:28:06. **Bukatu:** 00:29:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Eskolako kontuei buruz hitz egiten du: non ikasi zuen, eta nor izan zuen irakasle eta ikaskide. Eskolan neguan hotza egiten zuen, eta sua pizten zuten berotzeko; horregatik, ketan egoten ziren.

Transkripzioa

- Eskolan nun ibili ziñen?
- Eskolan? Atzerrekan hor, zeakin, Pilarrekin ta batea.
- Atzerrekan bertan?
- Bai.
- Zenek ematen zizuen eskola?
- Hoi jakingo dezu, Pelixa eo, Pilarrek esango zizun ez? Danak batea. Hori zuk etorri ber dezu, ze [...] hoi iten degu. Zuk Iriondo ezaugutuko dezu ba ondo, Joxe Mari?
- Joxe Mari Iriondo? Bai.
- Hure gure laguna da, eskolan alkarrekin ibiliye, ni baiño hiru urte gazteo baiño hamen hazi zana izan bai hura're, han larrañagan jayo ta hamen hazi; han bazuen hamengu ta ama hilde, ama ume txikiya zala hilde.
- Ze rekuerdo dauzketzu eskola garaikok?
- Ze rekuerdo? Kea ta pasatzen giñuzela, negun ta hotzakin te estufe zahar hortan ta sue in han ta ketan ta hantxe. Eskola asko ez gendun ikesi baiño behintzet.
- Etxetik anai-arreba gehiokin jutun ziñan batea?
- Bai. bai, ni tarte dexentia ni baiño tartekua hil in zan, ta ni baiño lau urte pasa zaharrague beste anaye, ta harek laga ziyonen nik bakarrik. Ta gero

arreba hasi zen berriz, hura hiru urte gaztio degu ta hola. Ta etxe bakoitxetik hiru-lau te hamen ordun umie pilli zegon garai hartan. Ta mordue atzeneako hor. Ta eskola zea hori, Altsasu basarriyan.

14. Eskolara joan, baina jolasteko irrikan

- **Erref:** AZP-066/019
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:29:53. **Bukatu:** 00:31:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Eskolara joaten ziren garaian, jolasean aritzeko irrikan egoten ziren. Nola jolasten zuten azaltzen du.

15. Eskolako ordutegia eta maistra

- **Erref:** AZP-066/021
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:32:54. **Bukatu:** 00:34:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolara goizez bakarrik joaten ziren. Asteartetan, ordea, arratsaldean joaten ziren, maistra goizetan Azpeitiko azokara joaten baitzen. Maistrak eskolara joateko zer bide egin behar izaten zuen azaltzen du.

16. Soldadutzara Melillara

- **Erref:** AZP-066/023
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:34:46. **Bukatu:** 00:36:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>12 urterekin eskola utzi zuen, adin horrekin lanean hasi behar izaten baitzen. Baserritik kanpo gerora egin zuen lan. Soldadutzatik itzuli zenetik basoan egin zuen lan. Soldadutza Melillan egin zuen, eta zer egin behar izaten zuen azaltzen du. Han euskaldun asko zegoen.</p>

17. Soldadutzan ikasitakoak eta pasatakoak

- **Erref:** AZP-066/025

- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:38:01. **Bukatu:** 00:40:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadutzako instrukzioetan zer egin behar izaten zuten azaltzen du. Bera soldadutzan zegoela, Indiako gerra hasi zen, eta euskaldun batzuk ere eraman zituzten hara gudukatzera. Soldadutzan ez zuten goserik pasa, eta non jaten zuten kontatzen du.</p>

18. Soldadutzako trajea

- **Erref:** AZP-066/026
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:40:32. **Bukatu:** 00:41:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadutzako trajea nolakoa zen deskribatzen du.</p>

19. Soldadutzako bizimodua

- **Erref:** AZP-066/027
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:41:43. **Bukatu:** 00:44:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Soldadutzan euskaldunak elkartzen ziren, eta hainbat plan egiten zituzten. Hilean 15 pezeta ematen zizkieten, eta gutunak idazten zituzten etxera dirua eskatzeko. Gutun horiek euskaraz idazten zituzten. Etxera itzultzeko baimena izan zuen, eta 2 hilabete eman zituen etxean. Guztira 15 hilabete iraun zuen soldadutzak beretzat.</p>

20. Basoko egurraren erabilerak

- **Erref:** AZP-066/029
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:44:40. **Bukatu:** 00:46:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Soldadutzatik itzuli zenean, basoan hasi zen lanean. Basoan ateratzen zuten egurra zertarako erabiltzen zen azaltzen du.

21. Egurra lortzeko prozesua eta tresnak

- **Erref:** AZP-066/030
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:46:03. **Bukatu:** 00:47:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Egurra lortzeko zer prozesu eta tresna erabiltzen zituzten azaltzen du.

22. Egurra lehen eta orain

- **Erref:** AZP-066/031
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:47:38. **Bukatu:** 00:50:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Egur klase ugari lantzen zituzten. Gaur egun egur gutxiago erabiltzen da. Egurra idietan garraiatzen zuten, aldiko tona bat gehienez.

23. Egurrari ematen zitzaion tratamendua

- **Erref:** AZP-066/032
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:50:41. **Bukatu:** 00:51:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Egurra botatakoan, soildu egin behar izaten zuten. Pinuak, gainera, zuritu egiten zituzten paper-fabrikara eramateko.

24. Egurra mozteko aizkorak eta trontzak

- **Erref:** AZP-066/033
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:51:46. **Bukatu:** 00:53:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Aizkorak eta trontzak Elizondotik ekartzen zituzten, Frantziatik estraperloan iritsitakoak. Izan ere, haiek hobeak izaten ziren. Trontzek zer neurri izaten zuten aipatzen du.

25. Egurra mozteko kableen funtzionamendua

- **Erref:** AZP-066/034
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:53:12. **Bukatu:** 00:55:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Egurra mozteko kableak erabiltzen zituztenean, zer motatakoak zeuden eta nola funtzionatzen zuten azaltzen du.

26. Laneko istripuak eta aseguruak

- **Erref:** AZP-066/035
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:55:49. **Bukatu:** 00:57:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Egurra mozten izandako istripuak aipatzen ditu: 65ean hanka hautsi zuen egur bat erori zitzaiolako gainera; 92ra arte, ordea, ez zuen istripu gehiagorik izan; eta 92an berriro hautsi zuen hanka bera kamioitik salto eginda. Lehen ere baziren istripu-aseguruak.

Transkripzioa

- Makiña bat eskapada ingo zenuen egurretan?

- Bai, latzak bai. Nik "año" sesentaizinkon hankia hausi nun lenengo, goitik egur bet etorri o tronko bat eta azpin pasa nindun; ta handiken'e "de sesenta y cinco a noventa y dos" ez nun akzidenteik ezer euki. "Sesenta y cinco a" nobentaidosea ez dakit zenbat urte dan, hogeita zazpi o. Ta ezer'e. Ta geo nobentaidosin berriz kamionetik saltau ta hankia hausi nun berriz, bea, hanka bea.

- Ordun lanen zenbiltzaten garaien, seguroik eta ez zan izango?

- Bai, akzidentekuk bai.

- Bazeuden?

- Bai, bai, akzidenteku seguru beti pagatzen gendun. Leno zeaik ez, oain bezela, zeaik ez zan egoten beste seguro familiar eo, ez dakit zer. Garai hoietan hamen ermandadie bezelako basarritarrak inde ta zeeze ta eukitzen zeben, baiño ordun seguro sozialik eta zeaikan, beste autonomoik eta bedeinkaziyok eta den hau gerora hasitako sistemak die hoyek. Ta hola.

27. Egurra han eta hemen saltzen

- **Erref:** AZP-066/036
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:57:02. **Bukatu:** 00:58:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Egurra nora saltzen zuten azaltzen du. Frantziako basoak eta han erabiltzen zituzten tresnak hemengoekin alderatzen ditu.

28. Basomutilen lan-baldintzak lehen eta orain

- **Erref:** AZP-066/037
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:58:15. **Bukatu:** 00:59:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

<p>Basomutilen lanorduei buruz hitz egiten du. Gaur egungo eta lehengo basomutilen lan-baldintzak alderatzen ditu.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-06-07

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com